

הדבר שאין שוחטין קדשים קלים בלשכות, משום דקעניא – צריך
 60 שתהא השחיטה כנגד הפתח, שהרי נאמר (ויקרא ח ג) וישחט אתו לפני
 61 אהל מועד, וליכא – אין מתקיים דין זה בלשכות, משום שאינן כנגד
 62 פתח אהל מועד, שהרי המחיצות המקיפות את הלשכה מפסיקות.
 63 אלא לענין מה שהתבאר בגמרא שזוה למדנו שאין חייבין שם
 64 משום טומאה, אמאי – מה טעם דין זה, ומדוע יש לגרוס בדברי
 65 הברייתא 'אין חייבין משום טומאה'.
 66 הגמרא מוכיחה שהטעם שאין הלשכות כשירות לשחיטה הוא משום
 67 שאינן קדושות, וממילא נלמד מזה שאין חייבין בהן משום טומאה.
 68 מקשה הגמרא: ולימעיבד – לדבריהן שהטעם שאין שוחטים שם הוא
 69 משום שאין זה כנגד פתח ההיכל, מדוע אין שוחטין שם קדשים
 70 קלים, מי לא עסקינן – וכי אין הברייתא עוסקת אף באופן דאיכא –
 71 שנעשית השחיטה כנגד הפתח, כגון שהיה פתח הלשכה מכוון כנגד
 72 פתחי בית החליפות, והלא בודאי שהברייתא עוסקת אף באופן זה,
 73 דאי ליכא, למאי איצטריך – שאם מדובר רק באופן שאין השחיטה
 74 כנגד הפתח, מדוע הוצרכה הברייתא (ועוסקת בדיני הלשכות)
 75 להשמיענו שהשחיטה שם פסולה, והלא אין זה דין דווקא בלשכות,
 76 שהרי בכל מקום בעזרה שאינו כנגד הפתח השחיטה פסולה. אלא
 77 ודאי, שאף על גב דקא שחיט – שהוא שוחט כנגד הפתח, תני –
 78 שנינו בברייתא שאין שוחטין שם קדשים קלים, ואין הטעם משום
 79 שאין זה 'לפני אהל מועד', אלא משום דלא קדיש – אותן לשכות
 80 (הבנויות בחול ופתוחות לקודש) לא נתקדשו בקדושת העזרה. מטעם
 81 זה, תני נמי – צריך לשנות בברייתא גם 'אין חייבין משום טומאה',
 82 משום שאינן קדושות בקדושת העזרה.
 83 הגמרא חוזרת לדברי הברייתא לעיל, שקדשי קדשים נאכלים אף
 84 בלשכות הבנויות בחול ופתוחות לקודש, ומקשה: ולאכילה לא
 85 בעינן – אין צריך שיאכל כנגד הפתח של ההיכל, והתניא (לעיל נה),
 86 רבי יוסי קריבי יהודה אומר, שני פשפשיין – פתחים קטנים היו בבית
 87 החליפות, כלומר בכותל האולם ושהיה בולט משני צידי ההיכל
 88 חמש עשרה אמה מכל צד הפונה לכפי בית החליפות, ונזבחה
 89 שמונה אמות, ונעשו כדי להכשיר את כל העזרה אף שלא כנגד
 90 פתח ההיכל, לאכילת קדשי קדשים, ולשחיטת קדשים קלים
 91 שצריך שיהיו לפני אהל מועד. ומבואר בדברי רבי יוסי ברבי יהודה,
 92 שאף אכילת קדשי קדשים צריכה שתהיה לפני אהל מועד. מתרצת
 93 הגמרא: אומר רבינא, סמי מכאן – הסר מדברי רבי יוסי ברבי יהודה,
 94 את מה שאמר שיש צורך בשני הפשפשיין לצורך אכילה, שהרי
 95 אכילת קדשי קדשים אינה צריכה שתהיה לפני אהל מועד, כמו
 96 שדרשנו לעיל מהפסוק.
 97 מקשה הגמרא: כיצד יתכן לומר שאין האכילה צריכה להיות לפני
 98 אהל מועד, והכתיב (ויקרא ח לא) לענין בשר המילואים ויאמר משה
 99 אל אהרן ואל בניו פשלו את הקשר פתח אהל מועד, ושם תאכלו
 100 אותם וגו'. ומבואר בפסוק שאף האכילה הוצרכה להיות פתח אהל
 101 מועד. מתרצת הגמרא: קדשי קדשים ששה שאני – לענין איל המילואים
 102 שהיה קדשי עשה, שונה הדבר, ששם היתה גזירת הכתוב שיאכלו
 103 את הבשר בפתח אהל מועד דווקא. אמנם בקדשי דורות, אין צריך
 104 שהאכילה תהיה לפני אהל מועד, מאחר והתרבו הלשכות
 105 מהפסוק, כמבואר לעיל.
 106 הגמרא מבארת מאימתי דם הקרבנות נפסל מלהזרק: אומר רב יצחק
 107 בר אבודימי, מנין להם הקרבנות שעדיין לא נזרק, שנפסל מלהזרק
 108 בשקיעת החמה של יום השחיטה, שנאמר (ויקרא ט טז) ביום הקריבו
 109 את זבחו יאכלו וגו'. ומכך שנאמר 'הקריבו את זבחו', יש לדרוש
 110 שדווקא ביום שאתה זוכה – שוחט את הקרבן, אתה מקריב – זורק
 111 את הדם, אבל ביום שאי אתה זוכה, והיינו לאחר שקיעת החמה,
 112 שכבר אין זה יום הוביחה, אי אתה מקריב – זורק את הדם. ולמדנו
 113 מזה שהשחיטה וזריקת הדם יהיו ביום אחד, ולאחר שקיעת החמה
 114 נפסל הוא מזריקה. וגם אם היה בראש המזבח במשך כל הלילה, אינו
 115 כשר להזרק למחרת ביום.
 116 מקשה הגמרא: כיצד ניתן ללמוד מפסוק זה שהדם נפסל בשקיעת
 117 החמה, והלא האי – פסוק זה מיבעי ליה

1 ושיעור מקום העזרה הוא באורך – ומן המזרח למערב) מאה
 2 ושמונים ושבע אמות, על רוחב – ומן הצפון לדרום) מאה ושלושים
 3 והמש אמות. אבל טמא שנכנס ללשכות הבנויות מחוץ לעזרה
 4 ופתוחות לעזרה, אינו חייב, מאחר ואותם לשכות לא התקדשו
 5 בקדושת העזרה כדן.
 6 תני תנא קמיה דרב נחמן – שנה אחד החכמים ושהיה רגיל לשנות
 7 ברייתות) לפני רב נחמן, כל העזרה היתה באורך של מאה ושמונים
 8 ושבע אמות, על רוחב מאה ושלושים והמש אמות. אמר ליה רב נחמן
 9 לתנא, הכי – כך אמר לי אבא, כגון זה – במקום זה המבואר בברייתא,
 10 שהוא מקום העזרה, בהגים נכנסין לשם ואוכלין שם קדשי קדשים,
 11 הנאכלים בעזרה. וכן שוחטין שם קדשים קלים, הנשחטים בכל מקום
 12 בעזרה. וטמאים שנכנסו לשם, חייבין משום טומאה.
 13 לעיל הובאו דברי שמואל, שטמא שנכנס למקדש אינו חייב, אלא
 14 אם נכנס לתוך היקף חלל העזרה. הגמרא מבררת איזה מקומות בא
 15 שמואל למעט: למעוטי מאי – איזה מקומות בא שמואל למעט.
 16 אילימא – אם נאמר למעוטי – למעט את חלל עובי החלונות, וכן
 17 חלל עובי הדלתות וכלומר הפתחים) שהיו בחומת העזרה, ועובי
 18 החומה בראשה למעלה, שאלו המקומות אינם קדושים בקדושת
 19 העזרה. אי אפשר לומר כן, שהרי תנינא – שנינו במשנה (פסחים פה)
 20 שעובי חלל החלונות שבחומת ירושלים, ועובי החומה והוא הדין
 21 לדלתות, קדושתם בלפנים – כמו תוך העיר. והוא הדין לחלונות
 22 ועובי החומה והדלתות שבחומת העזרה. שקדושתן כמו תוך העזרה.
 23 ואלא למעוטי את הלשכות – חדרים שהיו בנויים בעזרה וסביבותיה,
 24 שאינן קדושות בקדושת העזרה. מבררת הגמרא: ואי – אם הכוונה
 25 לאותן לשכות הבנויות בחול – מחוץ לעזרה, ופתוחות לקדש –
 26 לתוך העזרה, והתנן (מעשר שני פ"ג מ"ח), לענין לשכות אלו, שתוכן
 27 קודש, מכיון שהפתח פתוח לעזרה. הרי כל הלשכה קדושה בקדושת
 28 העזרה. דוחה הגמרא: באמת שמואל בא למעט את הלשכות
 29 הבנויות בחול ופתוחות לקודש, שאינן בכלל קדושת העזרה. ומה
 30 שנינו (שם) שתוכן קודש, היינו מדרבנן, שציוו חכמים שלא להיכנס
 31 לאותן לשכות בטומאה. אמנם חיוב כרת אין על כך.
 32 מקשה הגמרא: ודארייתא לא – וכי אין הלשכות קדושות מן
 33 התורה, והתניא, ולשכות הבנויות בחול ופתוחות לקדש, מנין
 34 שהפגנים נכנסין לשם, ואוכלין שם קדשי קדשים ושירי מנחה,
 35 תלמוד לומר לענין שירי מנחה (ויקרא ט טז) והנותרת ממנה יאכלו
 36 אהרן ובניו וגו' במקום קדש, בחצר אהל מועד יאכלוהו. ומכך
 37 שנאמר גם 'במקום קודש', וגם 'בחצר אהל מועד', למדנו שהתורה
 38 ריבתה הציירות – (מקומות) הרבה אצל אכילה אחת, לרבות את
 39 הלשכות לאכילת קדשי קדשים. ומכך שהתרבו הלשכות לאכילת
 40 קדשי קדשים, ניתן ללמוד שקדושתן היא כקדושת העזרה מן
 41 התורה. שאם קדושתן אינה אלא מדרבנן והפסוק אינו אלא
 42 אסמכתא, היאך הקילו חכמים לעקור דברי תורה, והתירו לאכול
 43 קדשי קדשים במקום שהוא חול מן התורה. ואם כן מוכח מברייתא
 44 זו, שקדושת הלשכות היא כקדושת העזרה מן התורה. דוחה הגמרא:
 45 אומר רבא, לאכילה שאני – שונה הדבר, שאף על פי שלענין טומאה
 46 אין אותן לשכות קדושות, לענין אכילת קדשי קדשים הרי הן
 47 קדושות, ודבר זה למדנו מן הפסוק, כמבואר לעיל.
 48 מקשה הגמרא: וכי יתכן לומר שדווקא לאכילה התקדשו הלשכות,
 49 אבל לענין טומאה לא, והתניא, ולשכות הבנויות בחול ופתוחות
 50 לקודש, בהגים נכנסין לשם ואוכלין שם קדשי קדשים, ואין
 51 שוחטין שם קדשים קלים, כמבואר בברייתא (לעיל נה) שממעטים
 52 מהפסוק צידי צדדין, והיינו הלשכות. והתניא הטמאה הנכנסים
 53 לשם משום טומאה. ומבואר בברייתא, שאסור מן התורה להיכנס
 54 בטומאה ללשכות. מתרצת הגמרא: לאו אמרת – וכי לא שנינו
 55 בברייתא שאין שוחטין שם קדשים קלים, והיינו שאין הלשכות
 56 קדושות מן התורה. מעתה תני נמי – תשנה בלשון הברייתא גם 'אין
 57 חייבין משום טומאה', משום שאין קדושתן אלא מדרבנן, ושוב ניתן
 58 לפרש שמואל בא למעט את הלשכות.
 59 הגמרא מקשה על מה שלמדנו משחיטה על טומאה: בשלמא – מובן

59 בשעת השחיטה מחשבת חוץ לזמנו, בְּדָמָן – על מנת לזרוק את דמם
 60 מִשְׁתַּשְׁקַע הַחֶמֶה של יום השחיטה, שמומן זה נחשב 'חוץ לזמנו'
 61 לענין זריקת הדם. וּבְבִשְׂרֵן וּבְאִימורֵיהֶן, כלומר ולענין אכילת בשרם
 62 והקטרת אימוריהם, מחשבת 'חוץ לזמנו' היא באופן שחשב לאכול
 63 את הבשר, או להקטיר את האימורים, מִשְׁיַעֲלֶה עֲמוּד הַשֶּׁחֶר
 64 שלמחרת יום ההקרבה.
 65 קְדָשִׁים הַנֶּאֱכָלִין לְשֵׁנֵי יָמִים וְלֵילָה אֶחָד, כגון שלמים ובכור ומעשר
 66 בהמה, מִחֻשְׁבֵּין מחשבת חוץ לזמנו בְּדָמָן – על מנת לזרוק את דמם
 67 מִשְׁתַּשְׁקַע הַחֶמֶה של יום השחיטה. שמומן זה נחשב 'חוץ לזמנו'
 68 לענין זריקת הדם. וּבְאִימורֵיהֶן, מחשבת 'חוץ לזמנו' היא באופן
 69 שחשב להקטירם מִשְׁיַעֲלֶה עֲמוּד הַשֶּׁחֶר שלמחרת יום ההקרבה,
 70 וכמבואר לעיל לענין קדשים הנאכלים ליום אחד. וּבְבִשְׂרֵן, מחשבת
 71 'חוץ לזמנו' היא באופן שחשב לאכול מִשְׁתַּשְׁקַע הַחֶמֶה שֶׁל שְׁנֵי
 72 יָמִים, דהיינו שחשב לאוכלם באור ליום השלישי. ומבואר בדברי
 73 הברייתא, שלענין אכילת הבשר, 'חוץ לזמנו' הוא כבר בשקיעת
 74 החמה של היום השני, ואף על פי שעדיין לא הגיע זמן השריפה,
 75 וכדברי רבי יוחנן.

76 הגמרא מביאה ברייתא הדנה כמה הוא זמן אכילת השלמים: תָּנוּ
 77 רַבִּין, יְבֹול הייתי לומר שיהו השלמים נֶאֱכָלִין אֶף לְאוֹר – בליל יום
 78 השְׁלִישִׁי ושחיתתם, וְדִין הוא שיהיו נאכלים או, שהרי יש וְזָבְחִים
 79 הַנֶּאֱכָלִין לְיוֹם אֶחָד, כגון קרבן תודה, ששנינו לעיל (נה) שנאכל ליום
 80 ולילה, וְיֵשׁ וְזָבְחִים הַנֶּאֱכָלִין לְשֵׁנֵי יָמִים, שהם השלמים ושאר קדשים
 81 קלים שדינם כן. ולפיכך היה מקום לומר, מָה – כשם שזָבְחִים
 82 הַנֶּאֱכָלִין לְיוֹם אֶחָד, לֵילָה אַחֲרָיהֶן – הלילה נגרר אחר היום, שכשם
 83 שנאכלין ביום, כך הם נאכלין גם בלילה, וכמו שנאמר בקרבן תודה
 84 (ויקרא טו) 'לֹא יִנְחַ מִמֶּנּוּ עַד בֶּקֶר', משמע שכל הלילה הוא נאכל. ואם
 85 כן אֶף וְזָבְחִים הַנֶּאֱכָלִין לְשֵׁנֵי יָמִים, לֵילָה אַחֲרָיהֶן – ליל שלישי יגרר
 86 אחר היום שלפניו (יום השני), ויאכלו גם בלילה שלאחר יום השני.
 87 תְּלִמּוּד לומר, 'ביום זבחים יאכל וממחרת והנותר עד יום השלישי
 88 בְּאֵשׁ יִשְׂרָף' (שם טו טז). ומזה שנאמר 'יאכל וגו' עד יום' וגו', יש לדרוש
 89 שבעוד יום הוא (בשר השלמים) נֶאֱכָל, והיינו עד סוף היום השני,
 90 וְאִינוּ נֶאֱכָל לְאוֹר – בליל יום השלישי לשחיטתו.

91 הברייתא מבררת אימתי הוא זמן שריפת הנותר מבשר השלמים:
 92 לאחר שהתבאר שאין בשר השלמים נאכל בליל שלישי, יְבֹול הייתי
 93 לומר שהנותר לאחר שקיעת החמה של היום השני יִשְׂרָף מִיָּד,
 94 מאחר ועבר זמן אכילתו. וְדִין הוא שישרף מיד, שהרי יש וְזָבְחִים
 95 הַנֶּאֱכָלִין לְיוֹם אֶחָד, כגון קרבן תודה, וְיֵשׁ וְזָבְחִים הַנֶּאֱכָלִין לְשֵׁנֵי
 96 יָמִים, והיינו השלמים. ולפיכך היה מקום לומר, מָה וְזָבְחִים הַנֶּאֱכָלִין
 97 לְיוֹם אֶחָד, תִּיבָף – מיד, בסמוך לְאֹכִילָה – לסוף זמן האכילה הוא
 98 זמן הַשְׂרִיפָה, שהרי זמן אכילתם הוא עד סוף הלילה שלאחר יום
 99 הקרבנות, ואז הוא זמן שריפת הנותר, כמו שנאמר בקרבנות
 100 המילואים (שמות כט לד) 'וְאִם יִתֵּר מִבֶּשֶׂר הַמִּלּוֹאִים וְגַם הַלֶּחֶם עד
 101 הַבֶּקֶר, וְשִׂרְפֵת אֵת הַנּוֹתֵר בְּאֵשׁ, לֹא יֵאָכֵל כִּי קֹדֶשׁ הוּא.' ואם כן אֶף
 102 וְזָבְחִים הַנֶּאֱכָלִין לְשֵׁנֵי יָמִים, יהיה תִּיבָף לְאֹכִילָה זמן הַשְׂרִיפָה,
 103 וישרפו את הנותר מבשר השלמים מיד בסוף היום השני. תְּלִמּוּד
 104 לומר, 'וְהַנּוֹתֵר מִבֶּשֶׂר הַזֶּבֶחַ בְּיוֹם הַשְׁלִישִׁי בְּאֵשׁ יִשְׂרָף' (ויקרא טז טז),
 105 ומזה שנאמר 'ביום השלישי' למדנו שרק ביום השלישי אֶתָּה
 106 שׂוֹרְפוֹ, וְאִי אֶתָּה שׂוֹרְפוֹ בְּלֵילָה שלפניו.

משנה

107 משנתינו עוסקת בידיני הקרבת ואכילת קרבן בכור מעשר ופסח, ובזה
 108 משלימה את דיני קדשים קלים: הַבְּכוֹר – פטר רחם זכר של בהמה
 109 טהורה, וְהַמְעַשֵּׂר – מעשר בהמה, וְקָרְבַן הַפֶּסַח הקרב בערב הפסח
 110 ב"ד ניסן, קרבנות אלו הנם קְדָשִׁים קְלִיִּים.
 111 המשנה מבארת את דיני הקרבנות: שְׁחִיטָתָן בְּכָל מְקוֹם בְּעוֹרָה, כדן
 112 שאר קדשים קלים, וְדָמָן מְעוֹן מִתְּנֶה אֶחָד על המזבח מלמטה, כמו
 113 שכתוב בבכור (במדבר יח טז) 'אֵת דָּמָן תִּזְרֹק על המזבח' ולא כתוב
 114 'סביב', ומעשר ופסח נלמדים מבכור. וּבְלִבָּד שְׁחִיטָתָן בְּגִנְדַּר הַיְסוּד של

1 לְגוֹפִיהָ – נצרך הוא ללמדנו את עצם הדין המבואר בו, שזמן אכילת
 2 השלמים הוא לשני ימים ולילה, וכמו שנאמר בפסוק 'ביום הקריבו
 3 אֶת זְבָחוֹ וְיֵאָכֵל וּמִמָּחֳרָת, וכיצד ניתן לדרוש ממנו שהדם נפסל
 4 בשקיעת החמה. מתרצת הגמרא: אין לומר שהפסוק בא להשיענו
 5 רק את זמן אכילת השלמים, שֶׁאִם כֵּן, נִימָא קָרָא – היה צריך להיות
 6 כתוב רק 'ביום זבחו ויאכל וממחרת', תיבת 'הקריבו' לְמָה לִי
 7 שנכתבה בפסוק. אלא שֶׁמַּעַן מִיָּנֵה, שהפסוק בא להשיענו גם דרשה
 8 זו, שדווקא ביום שֶׁאֶתָּה זֹבְחָה אֶתָּה מְקַרִיב, אבל ביום שֶׁאִי אֶתָּה
 9 זֹבְחָה, דהיינו לאחר שקיעה החמה של יום הזבחה, אִי אֶתָּה מְקַרִיב
 10 – אין אתה רשאי לזרוק את הדם, משום שנפסל בשקיעת החמה.
 11 מקשה הגמרא: מנין לנו לדרוש מהפסוק שהדם נפסל בשקיעת
 12 החמה, וְדִילְמָא הֵבִי קָאָמַר רַחֲמָנָא – שמה כוונת הפסוק היא כך, אִי
 13 קָרִיב דָּם הָאֵידִנָּא – אם נזרק הדם ביום השחיטה, נִיתְאָכֵיל בְּשַׁר
 14 הָאֵידִנָּא וְלִמְחָר – יאכל הבשר ביום הזריקה ולמחרת. אבל אִי קָרִיב
 15 דָּם לְמָחָר, נִיתְאָכֵיל בְּשַׁר לְמָחָר וְלִיוֹמָא אַחֲרָא – יאכל הבשר
 16 למחר וביום שלאחריו. והיינו שיתכן שהפסוק בא ללמדנו שלעולם
 17 זמן אכילת השלמים הוא ביום זריקת הדם ולמחרתו. ומנין לנו
 18 לדרוש שאם לא נזרק הדם ביום הזבחה, נפסל בשקיעת החמה.
 19 מתרצת הגמרא: אין לדרוש כך את הפסוק, שֶׁאִם כֵּן, נִימָא קָרָא
 20 'ביום הקריבו ויאכל וממחרת', ותיבות 'את זבחו' לְמָה לִי. אלא
 21 שֶׁמַּעַן מִיָּנֵה, ביום שֶׁאֶתָּה זֹבְחָה, אֶתָּה מְקַרִיב, אולם ביום שֶׁאִי אֶתָּה
 22 זֹבְחָה, אִי אֶתָּה מְקַרִיב, וללמדנו שהדם נפסל בשקיעת החמה.
 23 נאמר בתורה אצל קרבן שלמים הנאכלים לשני ימים ולילה אחד
 24 'וְאִם הָאָכֵל יֵאָכֵל בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי, פגול הוא לא יִרְצֶה'. ודרשה הגמרא
 25 (לעיל כה) שכוונת הפסוק לקרבן שחשבו בו מחשבת אכילה שלא כדן,
 26 שהקרבן נתפגל ונפסל. שתי סוגי מחשבות פגול ישנן, א. לאכול את
 27 הבשר או להקטיר את האימורים או לזרוק את הדם 'שלא בזמנם'. ב.
 28 לאכול את הבשר או להקטיר האימורים או לזרוק הדם 'חוץ
 29 למקומם'.

30 קרבן השלמים, זמן אכילתו הוא לשני ימים ולילה אחד שביניהם,
 31 כמו ששנינו לעיל (נה), והיינו עד שקיעת החמה של היום השני. ואם
 32 עבר זמן אכילתו ונשתייר ממנו, אינו נשרף באור ליום שלישי, אלא
 33 רק בבוקר של יום השלישי. הגמרא מביאה מחלוקת אמוראים, כיצד
 34 היא מחשבת 'חוץ לזמנו' לענין אכילת בשר השלמים: אִיתְמַר,
 35 הַמְחַשֵּׁב בשעת שחיטת השלמים, על מנת לאכול את בשרם לְאוֹר –
 36 בליל יום השְׁלִישִׁי, דהיינו בלילה השני לשחיטתם. חֻזְקָה אָמַר
 37 הַקָּרֵב בְּשַׁר, ואין זה נחשב מחשבת 'חוץ לזמנו'. ורַבִּי יוֹחָנָן אָמַר
 38 פְּסוּל, ונחשב למחשבת 'חוץ לזמנו', שהרי חשב לאכול באור שלישי
 39 שאינו זמן אכילתו.
 40 מבארת הגמרא את מחלוקתם: חֻזְקָה אָמַר בְּשַׁר, דְּהָא לֹא אִינְתִּיק
 41 – שהרי בליל שלישי עדיין לא ניתק דינו לגמרי מאכילה לְשִׁרְיָפָה,
 42 שאין הנותר נשרף אלא בבוקר יום השלישי. ולכן אין זה נחשב
 43 כמחשבת 'חוץ לזמנו'. ורַבִּי יוֹחָנָן אָמַר פְּסוּל, דְּהָא אֵידִחֵי לִיה –
 44 שהרי כבר נדחה בשר הקרבן מֵאֹכִילָה, שזמנו עד שקיעת החמה של
 45 היום השני. ולפיכך הרי זו מחשבת 'חוץ לזמנו', והקרבן פסול.
 46 הגמרא מביאה מחלוקת נוספת בין חזקיה רבי יוחנן בענין דומה:
 47 הָאוֹכֵל מבשר קרבן שלמים כשר לְאוֹר – בליל יום השְׁלִישִׁי
 48 לשחיטתו, בשוגג, חֻזְקָה אָמַר פְּטוּר הוא מלהביא קרבן חטאת הבא
 49 על אכילת נותר בשוגג. משום דְּלֹא אִינְתִּיק – שהרי עדיין לא ניתק
 50 דינו מאכילה לגמרי לְשִׁרְיָפָה, שאין הנותר נשרף אלא בבוקר יום
 51 השלישי. ולכן אין הַבֶּשֶׂר נחשב נותר גמור, והאוכלו פטור מקרבן.
 52 ואילו רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר, חֲטִיב הוא קרבן על אכילת נותר זה בשוגג,
 53 דְּהָא אֵידִחֵי לִיה – שהרי כבר נדחה בשר הקרבן מֵאֹכִילָה שזמנו עד
 54 שקיעת החמה של היום השני. ולפיכך הרי זה אכילת נותר, וחייב
 55 קרבן.

56 הגמרא מביאה ראייה לשית רבי יוחנן, שליל שלישי נחשב 'חוץ
 57 לזמנו': תִּנְיָא בְּנֻתִיָּה דְרַבִּי יוֹחָנָן, קְדָשִׁים הַנֶּאֱכָלִין לְיוֹם אֶחָד, כגון
 58 קדשי קדשים וקרבן תודה ואיל נזיר, שנאכלים ליום ולילה, מִחֻשְׁבֵּין

המשך ביאור למס' זבחים ליום רביעי עמ' ב

1 המזבח, על כתלו המערבי או הצפוני שיש תחתם יסוד, ולא על כתלו
 2 המזרחי והדרומי אשר לא היה להם יסוד.
 3 המשנה מבארת את דיני אכילתם של בכור ומעשר ופסח: אף
 4 שביארנו שדיני הקרבתם של הבכור והמעשר והפסח שוים, שִׁינָה
 5 בְּאֲכִילָתָן - דיני אכילתם שונים. שֶׁהַבְּכוֹר נֹאֲכַל לְבָהֳנִים כּלבוּ, כּמוּ
 6 שכתוב (שם פסוק יח), 'וּבְשָׂרָם יִהְיֶה לֶךְ'. וְהַמַּעֲשֵׂר לְכֹל אֲדָם, שלא
 7 כתבה בו התורה שהוא ממתנות כהונה.
 8 וְנֹאֲכָלִין הבכור והמעשר בְּכֹל הָעִיר יְרוּשָׁלַיִם, בְּכֹל טָאָבֶל, בין צלי
 9 ובין שלוק או מבושל, לְשָׁנֵי יָמִים, וְלֵילָה אֶחָד שביניהם.
 10 המשנה מבארת את דיניו המיוחדים של קרבן פסח: אמנם הַפֶּסַח
 11 אֵינוֹ נֹאכַל כּבְּכוֹר וּכְמַעֲשֵׂר, משום שאינו נֹאֲכַל אֱלֹא בְּלֵילָה - בליל
 12 חג הפסח, ולא בערב החג שהוא יום הקרבתו, שנאמר (שמות יב ח)
 13 'וְאָכְלוּ אֶת הַבָּשָׂר בְּלֵילָה הַזֶּה'. וְאֵינוֹ נֹאֲכַל אֱלֹא עַד הַצֹּאת הַלַּיְלָה.
 14 וְאֵינוֹ נֹאֲכַל אֱלֹא לְטַנּוּיָו - לאותם שהשתתפו בו לפני שחיטתו,
 15 שנאמר (שם פסוק ט) 'אִישׁ לְפִי אָכְלוּ תְּכוֹסֹו עַל הַשֶּׁה'. וְאֵינוֹ נֹאֲכַל אֱלֹא
 16 צָלִי, שנאמר 'וְאָכְלוּ אֶת הַבָּשָׂר בְּלֵילָה הַזֶּה צָלִי אֵשׁ'.

נִמְרָא

17 הגמרא מבררת: טָאָן תָּנָא - מי הוא התנא שהשוה במשנתו מתן
 18 היסוד, אף דם הבכור והמעשר והפסח צריכים להזרק כנגד היסוד.

19 דמם של קרבן פסח ומעשר בהמה, לבכור, וכמו שמתן דם הבכור
 20 ניתן בזריקה ולא בשפיכה, כמו שכתוב (במדבר יח יז) 'אֶךְ בְּכוֹר שׁוֹר וּגְו'
 21 אֶת דָּמָם תִּזְרַק עַל הַמִּזְבֵּחַ', כך גם מתן דם הפסח ומעשר בהמה ניתן
 22 בזריקה. אָמַר רַב הִסְדָּא רַבִּי יוֹסִי הַגַּלְיִלִי הִיא, דְּתַנְיָא, רַבִּי יוֹסִי
 23 הַגַּלְיִלִי אָמַר, נֹאמַר בַּפְּסוּק הַמְדַבֵּר בְּזֵרִיקַת וְהַקְטַרְתַּי אִימורָיו שֶׁל
 24 בכור (שם) 'אֵת דָּמָם תִּזְרַק עַל הַמִּזְבֵּחַ וְאֵת חֲלֶבֶם תִּקְטִיר'. מִדַּקְדַּק רַבִּי
 25 יוֹסִי הַגַּלְיִלִי מִמֵּה שֶׁ'חֲלֶבֶו' לֹא נֹאמַר בְּלִשׁוֹן יְחִיד, אֱלֹא 'חֲלֶבֶם'
 26 בְּלִשׁוֹן רַבִּים, וכמו כן 'דָּמָו' לֹא נֹאמַר בְּלִשׁוֹן יְחִיד, אֱלֹא 'דָּמָם'. בַּכֶּךָ
 27 לִיטַד הַכְּתוּב עַל בְּכוֹר וּמַעֲשֵׂר וְפֶסַח, שָׂאֵף הֵם טַעוּנֵין סָתֵין דָּמִים
 28 וְאִימורָין לְגַבִּי טָזְבַחַת. וכיון שמתן דם הפסח ומעשר נלמד מן המקרא
 29 הנאמר אצל בכור, דינם כבכור, ומתן דמם בזריקה כמוהו.
 30 שנינו במשנה 'ובלבד שיתן כנגד היסוד'. הגמרא מבררת מנין שמתן
 31 דמם של בכור ומעשר ופסח ניתן כנגד היסוד: בְּנִגְדֵי הַיִּסוּד טָנָא לָן -
 32 מנין לתנא שקרבנות אלו דמם ניתן רק על כתלי המזבח שיש להם
 33 יסוד. משיבבה הגמרא: אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, אֲתֵינָא לוֹמְדִים דִּין זֶה
 34 בְּגִזְרָה שׁוֹה 'זְרִיקָה' 'זְרִיקָה' טַעוּלָתָה. שבבכור כתוב (שם) 'אֵת דָּמָם
 35 תִּזְרַק עַל הַמִּזְבֵּחַ', וּנְכַלֵּל בַּמַּקְרָא זֶה גַם מִתֵּן דָּמָם שֶׁל פֶּסַח וּמַעֲשֵׂר
 36 בַּהֲמָה, וכמו שנתבאר בדברי רבי יוסי הגלילי. ובעולה כתוב (ויקרא א
 37 ח) 'וּזְרַקוּ אֵת הַדָּם עַל הַמִּזְבֵּחַ', כִּשֶׁם שֶׁדָּם הַעוֹלָה צָרִיךְ לְהִזְרַק כְּנֶגֶד
 38 הַיִּסוּד, אֵף דָּם הַבְּכוֹר וְהַמַּעֲשֵׂר וְהַפֶּסַח צָרִיכִים לְהִזְרַק כְּנֶגֶד הַיִּסוּד.